

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 24 maart 2011 over de stand van zaken bij HWW Zorg te Den Haag, locatie Houtwijk (31 765, nr. 36)

De op 21 april 2011 toegezonden vragen zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Smeets

De griffier van de commissie,
Teunissen

Inbreng VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de brief van de staatssecretaris, waarin de Kamer geïnformeerd wordt over het opheffen van het verscherpt toezicht van HWW Zorg, locatie Houtwijk. Zij hebben echter een aantal vragen.

Deze leden zijn verheugd dat Houtwijk en HWW Zorg adequate verbetermaatregelen hebben genomen en doorgevoerd in de organisatie van de zorg. Wel valt op dat de twee rapporten van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) uit februari 2011 ingaan op medicatieveiligheid en het zorg(behandel)-leefplan. In het eerdere Inspectierapport uit maart 2010 was echter een breder scala aan aspecten onderwerp van het onderzoek, te weten zorginhoudelijke veiligheid, woon- en leefomstandigheden en participatie en sociale redzaamheid. De leden van de VVD-fractie vragen waarom deze aspecten niet zijn meegenomen in de Inspectierapporten van 2011. Is het bekijken van de voortgang op deze aspecten niet noodzakelijk om te bepalen of het verscherpt toezicht nog toegevoegde waarde heeft of opgeheven kan worden?

Daarnaast vragen genoemde leden of deze aspecten – te weten zorginhoudelijke veiligheid, woon- en leefomstandigheden en participatie en sociale redzaamheid – zijn verbeterd in de afgelopen periode, of de risico's nog bestaan zoals in 2010 vastgesteld. Mochten deze aspecten nog niet verbeterd zijn, wat is dan de verwachting ten aanzien van de termijn waarop deze aspecten zullen verbeteren? In hoeverre worden deze aspecten betrokken bij het «volgen van de verbeteringen» door de IGZ?

De overheid heeft steun verleend aan HWW Zorg, bedoeld om de financiële problemen op te lossen. De leden van de VVD-fractie zijn hierover altijd kritisch geweest, zeker wanneer een instelling die slechte zorg levert – Houtwijk heeft niet voor niets onder verscherpt toezicht gestaan – kan blijven bestaan vanwege een financiële injectie van de overheid. Tijdens het Algemeen Overleg over HWW Zorg heeft de staatssecretaris naar aanleiding van vragen van de VVD-fractie aangegeven dat dit leergeld is om uitermate terughoudend te zijn met het geven van financiële injecties aan organisaties, mocht een dergelijke situatie zich in de toekomst weer voordoen. Deze leden vragen hoe deze gewenste terughoudendheid volgens de staatssecretaris geborgd is.

Inbreng PvdA-fractie

De leden van de fractie van de PvdA hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris waarin zij de Tweede Kamer informeert over de stand van zaken bij HWW Zorg te Den Haag, locatie Houtwijk. In deze brief deelt zij mee dat de IGZ in de voortgangsrapportages en de uitvoering van het plan van aanpak aanleiding zag het verscherpt toezicht op te heffen. De staatssecretaris beschrijft dat de zorgplannen en dossiers in Houtwijk zijn geactualiseerd en op orde zijn gebracht, en dat de communicatie en aansturing in Houtwijk zijn verbeterd. Deze bevindingen worden onderschreven door de cliëntenraad. De leden van de fractie van de PvdA zijn met deze positieve ontwikkeling. Toch hebben zij nog een aantal vragen.

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de bewoners en hun verwanten zelf denken over de veranderingen die hebben plaatsgevonden in Houtwijk. Heeft de IGZ ook buiten de cliëntenraad met bewoners gesproken? Hoe denkt zij over het huidige klimaat op de afdeling? Merkt zij verschillen sinds het instellen van het verscherpt toezicht enkele maanden geleden? Waarin zitten die verschillen dan?

In diezelfde lijn vragen deze leden hoe de werknemers van HWW Zorg tegen de veranderingen aankijken. Wat is hun reactie op het actualiseren van de zorgplannen en de verbetering in communicatie? Hebben zij als gevolg hiervan meer grip op hun werkzaamheden en plezier in het werk? Zien zij in deze veranderingen een structurele verbetering? Is er een manier gevonden om de veranderingen door te voeren zonder structurele extra administratieve taken voor de zorgmedewerkers? Hebben zij het gevoel dat zij voldoende betrokken zijn in dit proces?

De leden van de PvdA-fractie zijn ook benieuwd naar de stappen die zijn gezet om de huidige verbeteringen te verduurzamen. Hoe wordt voorkomen dat de afdeling Houtwijk, of één van de andere afdelingen van HWW Zorg, na deze periode van verscherpt toezicht weer terugvalt? Waren de ambities van HWW Zorg gericht op het opheffen van het verscherpt toezicht, of kijkt de instelling verder, en wil het net dat stapje meer doen? Heeft HWW Zorg bijvoorbeeld plannen gemaakt voor de verbetering van het personeelsbeleid en het opleidingsniveau van haar personeel?

De leden van de PvdA-fractie informeren ook naar de positie van de Raad van Toezicht (RvT). Zijn er ook binnen de RvT aanpassingen gedaan om het toezicht op de kwaliteit van de zorg bij HWW Zorg te verbeteren? Heeft de IGZ er vertrouwen in dat de RvT voldoende is uitgerust op haar taken? Hoe oordeelt de RvT over de veranderingen bij HWW Zorg en over de mogelijkheden die de RvT zelf heeft om hierop toe te zien?

Ten slotte willen de leden van de PvdA-fractie weten welke lessen de IGZ en de staatssecretaris hebben geleerd van de situatie van HWW Zorg. Was de IGZ wel voldoende alert op de situatie bij HWW Zorg? Heeft de IGZ voldoende gebruik gemaakt van haar mogelijkheden om tijdig in te grijpen? Waren de mogelijkheden eigenlijk wel voldoende? Hoe zien IGZ en de staatssecretaris de situatie van HWW Zorg in relatie tot andere zorginstellingen? Kan er lering worden getrokken uit het verbeterproces dat HWW Zorg heeft doorgemaakt en hoe wordt er voor gezorgd dat andere instellingen daarmee aan de slag kunnen, zonder dat het eerst noodzakelijkerwijs moet komen tot een situatie van verscherpt toezicht?

Inbreng PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben over de brief van de staatssecretaris de volgende vragen.

Waarom heeft de IGZ bij het onaangekondigde bezoek op 3 februari jl. behalve enkele gesprekken alleen onderzoek gedaan naar de dossiers, en niet meteen ook gekeken naar andere zaken betreffende veiligheid, hygiëne, personele bezetting en zo meer?

De Inspectie kondigt aan de situatie in Houtwijk te blijven volgen, maar specifiek wordt daarbij alleen de beoordeling van een voortgangsrapportage genoemd. Gaat de IGZ in de komende periode nog een onaangekondigd bezoek brengen?

Hoeveel onaangekondigde bezoeken legt de IGZ tegenwoordig af (bv per maand) en hoe verhoudt zich dat tot voorgaande jaren?

Kunt u een beschrijving geven van de opzet van een Inspectiebezoek, inclusief eventuele checklijsten en onderzoeksprotocollen?

Inbreng CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennis genomen van het opheffen van het verscherpte toezicht van verpleeghuis Houtwijk. De zorgplannen zijn op orde, maar zijn de medewerkers ook voldoende geschoold en onderlegd om de zorgdossiers adequaat te kunnen hanteren, juist ook omdat het lange tijd niet aan de orde was? Ook is de communicatie en de aansturing van het gewenste niveau. De leden van de CDA-fractie vragen wat dan het gewenste niveau is. Wie vinden het «op het gewenste niveau»? Zijn hier ook de medewerkers bij betrokken?

Wat de leden van de CDA-fractie met de staatsecretaris van belang vinden is de mening van de cliëntenraad. De cliëntenraad is een goede indicator voor de beleefde kwaliteit van zorg. Is de geraadpleegde cliëntenraad een centrale cliëntenraad of gekoppeld aan de locatie Houtwijk?

Verder willen deze leden ook hier het punt maken dat inhoudelijke input van de werkvloer op het bestuurlijk niveau van groot belang is voor de kwaliteit van zorgverlening aan de bewoners. Zij zien ook hier het nut en de noodzaak van een Verzorgden Advies Raad (VAR) in de organisatie. Kan de staatsecretaris aangeven op welke wijze zij de organisatie heeft geadviseerd een dergelijk instrument in te zetten in de verbeteractie, juist omdat het ook om de communicatie gaat tussen mensen die het werk doen en de nieuwe richting die aan de organisatie wordt gegeven? Kan iets gezegd worden over een eventuele relatie tussen het opleidingsniveau in Houtwijk en de kwaliteit van zorg?

Verbeterplannen en zorgleefplannen zijn op orde. Dat zegt iets over het proces van de verbetering. In beeldspraak: «De trein staat weer op de rails. Maar de vraag hierbij is wel: zitten de reizigers er ook in, en rijden we de goede kant op?» Met andere woorden kan de staatsecretaris ook iets zeggen over de «gevoelstemperatuur» in de organisatie. Het is immers mensenwerk. Hoe wordt dat aspect gemeten c.q. ingeschat?

De staatssecretaris geeft in haar brief aan dat ze verpleeghuis Houtwijk nauwlettend zal monitoren. Dit stemt de leden van de CDA-fractie gerust. Wel vragen zij op welke manier de staatssecretaris dit gaat uitvoeren en hoe de Kamer hierover wordt geïnformeerd.

Inbreng SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris waarin zij de Kamer informeert over de stand van zaken bij locatie Houtwijk van HWW Zorg te Den Haag. Deze leden hopen van harte dat het inspectieoptreden de zorg in de genoemde instelling op menswaardig niveau heeft gebracht. De brief van de staatssecretaris en de onderliggende rapporten van de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) stellen de leden van de SP-fractie echter niet gerust. Deze leden gaan ervan uit dat de IGZ niet lichtvaardig overgaat tot verscherpt toezicht en dat de staatssecretaris evenmin lichtvaardig spreekt van «structurele tekortkomingen». Het niet in orde zijn van zorgplannen, medicatiedossiers en de communicatie binnen de instelling zijn- hoe ernstig ook- slechts symptomen van een onderliggend structureel probleem. Dat deze symptomen zijn opgelost of verbeterd, verheugt de genoemde leden, maar zij achten het zeer onwaarschijnlijk dat hiermee de diepere oorzaken zijn weggenomen. De leden vernemen graag van de staatssecretaris een onderbouwd antwoord op de vraag of zij deze analyse deelt.

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris of medewerkers van Houtwijk nog altijd worden geacht hun bewoners 's nachts te wassen. Ook zijn zij benieuwd hoeveel flexwerkers/ uitzendkrachten thans worden ingezet en wat de huidige minimale personeelsbezetting is. De leden vragen zich af of de IGZ, die dossiers heeft ingezien en een gesprek heeft gevoerd met de Raad van Toezicht, zich hierdoor adequaat heeft kunnen informeren over de werkelijkheid op de werkvloer. De affaire-HWW heeft immers pijnlijk aangetoond hoe groot het contrast kan zijn tussen enerzijds de werkelijkheid van bestuurders, toezichthouders en geduldig papier en anderzijds de realiteit van de bewoners en de medewerkers. De leden van de SP-fractie constateren dat de IGZ en de staatssecretaris een aantal punten hebben afgevinkt, maar nergens uit de brief en de onderliggende rapporten blijkt voldoende inzicht in het welzijn van bewoners, de tevredenheid van verwanten en de arbeidsvreugde van zorgmedewerkers of hun vertrouwen in de organisatie. De leden van de SP-fractie hebben in dit verband al eens de term «moreel failliet» gebruikt om de ernstige situatie bij HWW Zorg te omschrijven. Graag ontvangen deze leden van de staatssecretaris een uitgebreid antwoord op de genoemde vragen en zorgen. Op papier mag de situatie dan zijn verbeterd, maar kan zij met de hand op het hart zeggen dat er bij Houtwijk daadwerkelijk menswaardige zorg wordt geleverd onder verantwoorde arbeidsomstandigheden?

In het rapport naar aanleiding van het onaangekondigde bezoek op 3 februari jl. schrijft de IGZ dat het enthousiasme bij medewerkers en behandelaren duidelijk is toegenomen. De leden van de SP-fractie vernemen graag waarop deze indruk is gebaseerd. Uit de toelichting op de werkwijze blijkt immers niet dat er door de IGZ gesproken is met uitvoerend personeel. In het rapport naar aanleiding van het bezoek in het kader van de medicatieveiligheid, op 13 januari jl. wordt wel gesproken van toenemend enthousiasme van het personeel, maar het is volstrekt onduidelijk waar deze indruk op is gebaseerd.

De staatssecretaris schrijft dat het gesprek van de IGZ met de Raad van Toezicht heeft geleid tot de constatering dat het interne toezicht bij HWW Zorg adequaat functioneert. De leden van de SP-fractie zijn benieuwd naar de onderbouwing van deze opvallende constatering. Gelet op het feit dat de instelling onder verscherpt toezicht moest worden geplaatst is de conclusie toch onontkoombaar dat het interne toezicht helemaal niet naar behoren functioneert? De leden van de SP-fractie ontvangen van de staatssecretaris graag nadere informatie over de kennelijk opzienbarende inhoud van het gesprek met de Raad van Toezicht op grond waarvan de IGZ het interne toezicht nu als adequaat bestempelt. Hoe vaak komen de leden van de Raad van Toezicht op de werkvloer?

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris om een antwoord op de vraag hoe de volksvertegenwoordiging zich ervan kan vergewissen dat de IGZ zich daadwerkelijk voldoende heeft ingespannen om de kwaliteit van leven van bewoners in een slecht functionerende instelling veilig te stellen. De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris om in haar antwoord ook het recente opheffen of verlichten van maatregelen bij Osira Amstelring in Amsterdam te betrekken, waar binnen twee weken na acute sluiting van verpleeghuis Bernardus de IGZ kennelijk van oordeel is dat de situatie weer veilig is. De fractieleden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris om een beschrijving van de wijze waarop de IGZ hier haar toezicht heeft uitgeoefend. Zijn er werkelijk zulke ingrijpende maatregelen genomen dat het opnieuw openen van de locatie verantwoord is of was de sluiting bij nader inzien een te zwaar middel? De genoemde leden vragen de staatssecretaris hierover om opheldering. Ook vernemen de leden van de SP-fractie graag van de staatssecretaris of de medewerkers

die zich schuldig hebben gemaakt aan mishandeling daadwerkelijk zijn ontslagen en of aangifte is gedaan bij het Openbaar Ministerie.

Tot slot wijzen de leden van de SP-fractie op de kritiek op de IGZ zoals die recentelijk met name in de curatieve zorg is geuit. Het Gezamenlijk Jaarverslag voor Tuchtcolleges in de Gezondheidszorg 2010 is hiervan een duidelijk voorbeeld. Kan de IGZ het werk aan en laat zij zich niet te snel geruststellen door bestuurders, ook in de langdurige zorg?